

Programmatie duaal leren gewoon secundair onderwijs – schooljaar 2023-2024

Advies

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 16 december 2022

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 16 februari 2023 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: technische werkgroep Programmaties duaal leren op 31 januari en 7 februari 2023 onder voorzitterschap van Ewoud De Sadeleer

Dossierbeheerder: Marie-Anne Michielsens

Inhoud

1	Situering.....	2
1.1	Duaal leren in het gewoon voltijds onderwijs.....	2
1.2	Deeltijds beroepssecundair onderwijs.....	2
2	Beschrijving van de programmatieaanvragen.....	3
	Stijging leerlingenaantal vs. daling aantal vragen.....	3
	Verschillen in aantal aanvragen.....	4
	Verdeling van het aantal aanvragen.....	5
	Overzicht aangevraagde duale structuuronderdelen.....	5
3	Aanpak advisering.....	8
3.1	De criteria uit de regelgeving.....	9
3.1.1	Macrodoelmatigheid (criterium 1) en de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt (criterium 2).....	9
3.1.2	Keuzevrijheid (criterium 3).....	9
3.1.3	Studiecontinuïteit (criterium 4).....	9
3.1.4	Materiële infrastructuur, samenwerking met lokale arbeidsmarktactoren en bedrijfswereld (criterium 5 en 6).....	10
3.1.5	Afspraken met andere lokale onderwijsverstrekkers (criterium 7).....	10
3.1.6	Afstemming binnen overlegforum (criterium 8).....	10
3.2	Bijkomende criteria en clusters.....	11
3.2.1	Cluster 1: Heraanvraag.....	11
3.2.2	Cluster 2: Voorloper concordantie.....	11
3.2.3	Cluster 3: Studiecontinuïteit.....	11
3.2.4	Cluster 4: Vervolledigen leerlijn met OK2.....	11
3.2.5	Cluster 5: Verbreding domein.....	12
3.2.6	Cluster 6: Niet-duale variant.....	12
3.2.7	Cluster 7: Nieuwe of extra vestigingsplaats.....	12
	Bronnen.....	13

1 Situering

De Vlor ontving op 16 december 2022 de adviesvraag over de programmatieaanvragen voor duale structuuronderdelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs (dual so) voor het schooljaar 2023–2024. Het gaat om 281 aanvragen van 79 scholen.

1.1 Duaal leren in het gewoon voltijds onderwijs

Voor het schooljaar 2023–2024 is programmatie mogelijk voor 187 duale structuuronderdelen in de arbeidsmarktfinaliteit, de dubbele finaliteit en de specialisatiejaren in bso en tso, waarvan elf nieuwe duale trajecten.¹ Een programmatie moet goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering na advies van de Vlor, de SERV, de onderwijsinspectie en AGODI.

De duale structuuronderdelen kunnen ingericht worden door:

- de syntra;
- de scholen voltijds secundair onderwijs;
- de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Als een voltijdse secundaire school verbonden is met een niet-autonoom centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, heeft de programmatie betrekking op de school én op het centrum. Het bestuur beslist waar het structuuronderdeel wordt ingericht. Voor programmatie van duale structuuronderdelen beschouwt men de voltijdse school en het daaraan verbonden centrum als één instelling: de vestigingsplaatsen van de school zijn dus ook de vestigingsplaatsen van het centrum en omgekeerd. Dat betekent dat bij een goedgekeurde programmatie (of na concordantie) op deze vestigingsplaats het centrum of de voltijdse school de duale opleiding kan inrichten. Als de vestigingsplaats van het centrum verschilt van die van de voltijdse school, geldt de programmatie (of concordantie) van het duale structuuronderdeel alleen maar voor de vestiging aan wie die werd toegekend.²

De programmatieregels gelden voor elke aanbieder. Voor de programmaties dual leren in het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvorm 3, brengt de Vlor een apart advies uit.

1.2 Deeltijds beroepssecundair onderwijs

Vanaf het schooljaar 2021-2022 werden in het stelsel leren en werken voor het eerst programmatieregels voor opleidingen ingevoerd.³ Die programmatieregels gelden niet alleen voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs maar ook voor de leertijd. Een programmatie moet goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering na advies van de Vlor, de Onderwijsinspectie en AGODI.

Met ‘programmatie van een opleiding’ bedoelt men de oprichting van een op 1 oktober van de twee onmiddellijk voorafgaande schooljaren niet georganiseerde en/of louter erkende opleiding. Alleen

¹ <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/nieuwsoverzicht/groen-licht-voor-19-nieuwe-opleidingen-duaal-leren>

² Omzendbrief SO 61 van 5 februari 1999. Programmatie in het voltijds gewoon secundair onderwijs en in het stelsel leren en werken op 1 september 2022, § 3, 3.7.1

³ Omzendbrief SO 61 van 5 februari 1999. Programmatie in het voltijds gewoon secundair onderwijs en in het stelsel leren en werken op 1 september 2022, § 4

dan komt deze opleiding voor financiering (gemeenschapsonderwijs) of subsidiëring (overige netten) in aanmerking. De datum van 1 oktober is voor programmaties een referentiemoment: als er op die datum geen regelmatige leerlingen in de programmeerbare opleiding ingeschreven zijn, kan de opleiding niet opgestart worden. Binnen het stelsel van leren en werken kan een opleiding die niet onder de definitie van “programmatie” valt, wel nog opgestart worden na 1 oktober. Dat verschilt van de regeling in het voltijds secundair onderwijs.

Op het vlak van programmatie bestaat een onderscheid tussen vrij programmeerbaar, programmeerbaar mits goedkeuring door de Vlaamse Regering en niet programmeerbaar. Dat onderscheid is gebaseerd op een lijst van 29 genummerde clusters van inhoudelijk verwante opleidingen en een extra cluster met resterende niet-verwante opleidingen. De opleidingen die niet in deze lijst voorkomen, zijn niet-programmeerbaar. Dat zijn opleidingen die in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs op termijn niet geconcordeerd of omgezet, maar geschrapt zullen worden.

Concordanties binnen het stelsel voor Leren en Werken volgen een eigen tijdspad. Dat wijkt af van de concordanties binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs. De Vlaamse Regering legt de omzettingsskalender⁴ voor die opleidingen vast en communiceert die naar de betrokken scholen en centra.

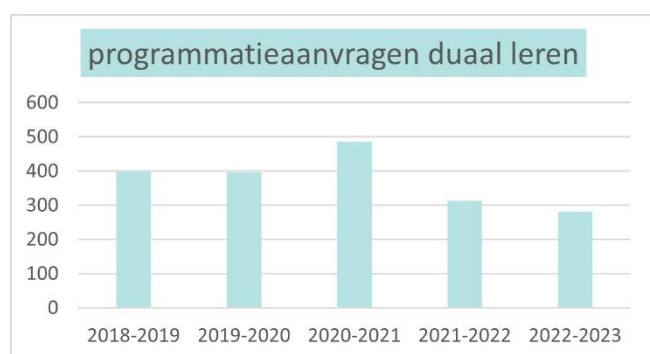
2 Beschrijving van de programmatieaanvragen

Gezien de veelheid aan programmatieaanvragen is het zinvol om de totaliteit van de programmatieaanvragen te analyseren en een inschatting te maken van het landschap voor duaal leren. De Vlor baseert zich voor die analyse op de tabellen van AGODI met daarop een overzicht van de aanvragen enerzijds en de leerlingenaantallen anderzijds, aangevuld met een aantal indicatoren.

Stijging leerlingenaantal vs. daling aantal vragen

Het aantal leerlingen dat een duaal traject volgt, neemt sinds 2016 jaarlijks toe. Voor schooljaar 2022-2023 zijn dat er 2908⁵, een stijging van 24 % ten opzichte van vorig schooljaar.

Er zijn dit jaar 281 aanvragen van 79 scholen/centra, ten opzichte van 313 aanvragen in 2021. Dat is een lichte daling met 32 dossiers of 10,2 %.

⁴ Op [Van leren en werken naar duaal leren \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/vanlerenenwerkennaarduaalleren) vind je de link naar een pdf-document met de concordantietabellen duaal leren voor het stelsel van leren en werken.

⁵ Telling op 1/10/2022, cijfer nog niet geverifieerd.

Er zijn 14 aanvragen om een bestaand aanbod te verplaatsen of uit te breiden naar een andere vestigingsplaats (zie 5.3). Scholen moeten dit via een nieuwe programmatieaanvraag regelen. Dit geldt ook voor 4 administratieve fouten (zie 5.2). Bij de interne beoordeling door AGODI werd vastgesteld dat er nog 2 dossiers overbodig (en dus onontvankelijk) waren (zie 5.1).

Als we dit aantal van het totale aantal programmatieaanvragen aftrekken, blijven er 261 nieuwe aanvragen over. Dit betekent een effectieve daling van 16 % tegenover 2021-2022 en verklaart ook het soms grote aantal aanvragen van een school (zie verder).

Zoals de Vlor ook aangeeft in zijn advies over de programmaties in het gewoon secundair onderwijs, zou het goed zijn om de procedure voor de uitbreiding of de verplaatsing van het bestaande aanbod naar een andere vestigingsplaats te vereenvoudigen en zo de administratieve last voor de aanbieders te beperken. Het zorgt er ook voor dat we een realistischer beeld krijgen van de uitbreiding van duaal leren in het Vlaamse onderwijs.

Verschillen in aantal aanvragen

Er zijn grote verschillen in het aantal duale structuuronderdelen die scholen aanvragen. Sommige scholen vragen veel opleidingen tegelijk aan (zie tabel hieronder). Voor het merendeel is dat beperkt tot maximaal drie aanvragen.

De Vlor spreekt geen voorkeur uit voor een langzame opstart of uitbreiding van het aanbod duale trajecten (met aanvragen in verschillende programmatierondes) of voor het aanvragen van veel duale trajecten tegelijkertijd.

Aantal aanvragen per school/centrum	Aantal scholen/centra (n=79)	Totaal aantal aanvragen
1	30	30
2	12	24
3	14	42
4	5	20
5	4	20
6	4	24
7	2	14
8	2	16
11	1	11
13	2	26
15	2	30
24	1	24
Totaal	79	281

Verdeling van het aantal aanvragen

Per aanbieder

aanbieder	Aantal aanvragen	Aantal scholen/centra
GO!	89	26
Off. gesubs. ond.	54	15
Vrij gesubs. ond.	112	33
Syntrum	26	5
Eindtotaal	281	79

Per graad

graad	Aantal aanvragen
2de graad (arbeidsmarktfinaliteit)	41
3de graad (arbeidsmarktfinaliteit)	65
3e graad (dubbele finaliteit)	4
3de lj in de 3de gr (bso)	162
Se-n-Se (tso)	9
Eindtotaal	281

Het valt op dat er voor de derde graad slechts vier aanvragen zijn voor een structuuronderdeel met dubbele finaliteit. Het aantal duale opleidingen binnen de dubbele finaliteit en Se-n-Se⁶ blijft beperkt.

Net zoals de vorige jaren worden heel wat programmaties – 57,65% - aangevraagd voor structuuronderdelen in de derde leerjaren van de derde graad bso. Dat is niet verwonderlijk, want die lenen zich, samen met de Se-n-Se-opleidingen bijzonder goed voor duale trajecten. Werkplekleren is er meestal al sterk uitgebouwd, de leerlingen zijn arbeidsrijp en veel zelfstandiger en hebben al een aantal basiscompetenties verworven.

Sinds vorig schooljaar daalt het aantal aanvragen voor de tweede graad: 54 in 2021-2022, nu 41. Scholen die een tweede graad aanvragen, hebben vaak al de derde graad van de opleiding duaal leren of vragen de duale structuuronderdelen van een opleiding ineens voor de tweede en de derde graad aan om studiecontinuïteit te garanderen.

Overzicht aangevraagde duale structuuronderdelen

Aangevraagde duale structuuronderdelen	Aantal aanvragen
2e graad Bandenmonteur duaal	1
2e graad Bestuurder interne transportmiddelen duaal	2
2e graad Cementgebonden voeger duaal	1
2e graad Fietshersteller duaal	6
2e graad Hulpkelner duaal	2
2e graad Installateur elektrotechnische basiscomponenten duaal	4
2e graad Keukenmedewerker duaal	1
2e graad Machinaal houtbewerker duaal	1
2e graad Magazijnmedewerker duaal	1
2e graad Medewerker (banket)bakker duaal	1
2e graad Medewerker Groen- en tuinbeheer duaal	2

⁶ Secundair-na-secundair (afgekort: Se-n-Se) is de verzamelnaam van enkele korte opleidingen binnen de 3de graad technisch en kunstsecundair onderwijs (TSO en KSO), waarin je verder kan specialiseren.

2 ^e graad Medewerker fastfood duaal	2
2 ^e graad Medewerker kamerdienst duaal	2
2 ^e graad Medewerker ruwbouw duaal	1
2 ^e graad Medewerker slagerij duaal	2
2 ^e graad Monteur sanitaire en verwarmingsinstallaties duaal	1
2 ^e graad Onderhoudsmedewerker duaal	1
2 ^e graad Polyvalent administratief ondersteuner duaal	1
2 ^e graad Productiemedewerker industrie duaal	2
2 ^e graad Schoonmaker duaal	3
2 ^e graad Uitbener – uitsnijder duaal	1
2 ^e graad Verpakker duaal	2
2 ^e graad Winkelmedewerker duaal	1
3 ^e graad Assistentie in wonen, zorg en welzijn duaal	2
3 ^e graad Autotechnieken duaal	1
3 ^e graad Binnen- en buitenschrijnwerk duaal	3
3 ^e graad Binnen- en buitenschrijnwerk interieur duaal	5
3 ^e graad Brom- en motorfietsinstallaties duaal	4
3 ^e graad Brood- en banketbakkerij duaal	2
3 ^e graad Commerciële organisatie duaal	1
3 ^e graad Dierenzorg duaal	1
3 ^e graad Elektrische installaties duaal	7
3 ^e graad Elektromechanische technieken duaal	1
3 ^e graad Fietsinstallaties duaal	8
3 ^e graad Groenaanleg en -beheer duaal	2
3 ^e graad Koelinstallaties duaal	3
3 ^e graad Lassen-constructie duaal	1
3 ^e graad Logistiek duaal	7
3 ^e graad Moderealisatie duaal	1
3 ^e graad Onderhoudsmechanica auto duaal	4
3 ^e graad Onthaal, organisatie en sales duaal	3
3 ^e graad Plant en milieu duaal	2
3 ^e graad Podiuminstallaties duaal	1
3 ^e graad Podiumtechnieken duaal	1
3 ^e graad Preventief onderhoud machines & installaties duaal	2

3 ^e graad Printmedia duaal	3
3 ^e graad Productie-industrie duaal	1
3 ^e graad Sanitaire en verwarmingsinstallaties duaal	1
3 ^e graad Slagerij duaal	1
3 ^e graad Textielverzorging duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Buitenschrijnwerker hout duaal	3
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Chocolatier duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Commercieel assistent duaal	18
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Culinair slager duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Daktimmerman duaal	3
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Dakwerker duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Elektrotechnicus duaal	7
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Fijnschilder duaal	6
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Flexodrukker duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Florist duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Gespecialiseerd verkoper slagerij duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Grootkeukenkok duaal	2
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Hotelreceptionist duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Ijzervlechter en bekister-betonneerder duaal	8
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Installateur nutsvoorzieningen duaal	2
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Interieurbouwer duaal	11
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Kapper-stylist duaal	7
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Kinderbegeleider duaal	3
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Kok duaal	9
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Lasser-monteerder duaal	14
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Logistiek assistent magazijn duaal	11
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Mecaniciën tuin-, park- en bosmachines duaal	2
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Operator CNC-gest. houtbewerkingmachines duaal	3
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Operator digitaal drukken in de printmedia/papier- en kartonverwerking duaal	3
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Paardenhouder duaal	3
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Plaatser houten vloerbedekking duaal	2
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Polyvalent mecaniciën personenwagens en lichte bedrijfswagens duaal	5
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Productiemedewerker dier duaal	1

3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Restauratievakman schilder-decoratiewerk duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Rotatiedrukker duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Schrijnwerker houtbouw duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Slager-charcutier duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Spuiter carrosserie duaal	1
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Stukadoor duaal	4
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Technicus installatietechnieken duaal	2
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Tuinaanlegger-groenbeheerder duaal	6
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Verzorgende/zorgkundige duaal	8
3 ^e leerjaar in de 3 ^e graad Vloerder-tegelzetter duaal	7
Assistent (inter)nationaal goederenvervoer duaal Se-n-Se	1
Beveiligingstechnicus duaal Se-n-Se	3
Dentaaltechnicus duaal Se-n-Se	1
Fitnessbegeleider duaal Se-n-Se	1
Polyvalent techniker havenvoertuigen duaal Se-n-Se	1
Technicus hernieuwbare energietechnieken duaal Se-n-Se	2

Van de elf nieuw programmeerbare duale structuuronderdelen worden slechts drie opleidingen aangevraagd. De vraag rijst waarom er geen interesse is van de aanbieders voor de acht andere trajecten.

De Vlor vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk scholen de kans krijgen om duaal leren uit te bouwen, de duale trajecten langzaam te laten groeien en verder werk te maken van de kwaliteit en de naamsbekendheid van duaal leren en de ondersteuning voor ondernemingen.

3 Aanpak advisering

Om de grote hoeveelheid aanvragen te behandelen maakt de Vlor bij zijn beoordeling van de aanvragen, naast de criteria uit de regelgeving (3.1), ook gebruik van een clustering aan de hand van een aantal bijkomende criteria (3.2).

- Als de Vlor na bespreking van het dossier oordeelt dat een aanvraag in voldoende mate beantwoordt aan het geheel van de beoordelingscriteria (zie deel 3.1 en 3.2), dan krijgt die aanvraag een gunstig advies. Gunstige adviezen worden niet verder gemotiveerd tenzij extra duiding gewenst is. Die duiding staat dan in deel 5.
- Als de Vlor na bespreking van het dossier oordeelt dat een aanvraag in onvoldoende mate beantwoordt aan een of meer beoordelingscriteria (zie deel 3.1 en 3.2), dan krijgt die aanvraag een ongunstig advies. Ongunstige adviezen worden steeds gemotiveerd.
- In de tabel als bijlage zijn alle adviezen over de individuele dossiers terug te vinden.

3.1 De criteria uit de regelgeving⁷

De programmatieaanvragen moeten gemotiveerd worden aan de hand van volgende criteria:

- 1 de eventuele beperkingen of voorwaarden (zoals frequentie, geografische inplanting, ...) die vanuit macrodoelmatigheid aan het aanbod van het structuuronderdeel zijn gekoppeld;
- 2 de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt;
- 3 de keuzevrijheid van ouders en leerlingen;
- 4 de studiecontinuïteit van leerlingen binnen de aanbieder duaal leren of binnen de scholengemeenschap;
- 5 de getroffen voorbereidingen op het vlak van materiële infrastructuur en leermiddelen die voldoende en gepast zijn met het oog op de te verwerven competenties van het geprogrammeerde structuuronderdeel;
- 6 de aantoonbare samenwerkingsmogelijkheden met lokale arbeidsmarktactoren en de bedrijfswereld;
- 7 de afspraken die met andere lokale onderwijsinrichters, binnen en buiten de scholengemeenschap in kwestie, zijn gemaakt over een rationeel en transparant studieaanbod;
- 8 de afstemming binnen het overlegforum duaal leren waaronder de school of het centrum als aanbieder, ressorteert.

Hieronder geven we aan hoe we de criteria gehanteerd en geïnterpreteerd hebben en welke bezorgdheden er rond leven.

3.1.1 Macrodoelmatigheid (criterium 1) en de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften voor het aanbod van secundair onderwijs in de onderwijszone in kwestie met het oog op vervolgonderwijs of toetreding tot de arbeidsmarkt (criterium 2)

De Vlor gaat ervan uit dat het aantal inschrijvingen voor de nieuwe programmaties in een eerste fase beperkt zal zijn en dat er voor een aantal opleidingen waarschijnlijk geen inschrijvingen zullen zijn, wat in lijn ligt met het huidige lage aantal inschrijvingen.

De Vlor vindt het belangrijk dat scholen bij de opstart van duaal leren de kans krijgen om zowel de expertise als het netwerk van leerwerkplekken stapsgewijs uit te bouwen.

3.1.2 Keuzevrijheid (criterium 3)

De Vlor respecteert het principe van de keuzevrijheid van ouders en leerlingen tussen vrij en officieel onderwijs.

3.1.3 Studiecontinuïteit (criterium 4)

Studiecontinuïteit is de overgang van een lager naar een hoger leerjaar. Bij studiecontinuïteit wordt gekeken of die gewaarborgd is tussen de tweede en de derde graad of binnen de derde graad per aanbieder. Het gaat hierbij om logische leerlijnen. De Vlor ziet dit breder dan enkel de aansluiting van duale opleidingen op duale opleidingen, maar beschouwt ook de aansluiting op een niet-duale opleiding als studiecontinuïteit.

⁷ [Omzendbrief SO 61 van 5 februari 1999. Programmatie in het voltijds gewoon secundair onderwijs en in het stelsel leren en werken op 1 september 2022, § 3.7.](#)

Als de programmatieaanvragen structuuronderdelen uit een hoger leerjaar omvatten die aansluiten op een domein dat al aanwezig is op de school in een lager leerjaar, zowel duaal als niet-duaal, adviseert de Vlor die aanvragen gunstig.

3.1.4 Materiële infrastructuur, samenwerking met lokale arbeidsmarktactoren en bedrijfswereld (criterium 5 en 6)

De Vlor adviseert alle programmatieaanvragen gunstig voor duale structuuronderdelen die behoren tot een studiegebied dat de school al aanbiedt. De materiële infrastructuur, inhoudelijke expertise en netwerken van ondernemingen zijn immers aanwezig voor de programmatie van een duaal traject. Bij de aanvragen voor een studiegebied dat de school nog niet aanbiedt, is de motivering in het dossier doorslaggevend voor het advies. Voor deeltijds beroepssecundair onderwijs hebben we gekeken naar het aanbod van gelijkaardige opleidingen.

De samenwerking met de lokale arbeidsmarktactoren en bedrijfswereld is uiteraard cruciaal om duale trajecten vorm te geven. Omdat het voor een nog niet ingericht structuuronderdeel vaak onmogelijk is om al een officiële samenwerkingsovereenkomst te sluiten, volstaat voor de Vlor een intentieverklaring. Wij verwachten geen opsomming van bestaande samenwerkingen en gecontacteerde ondernemingen. De scholen hebben meestal een eigen netwerk en mocht dat niet volstaan, dan kunnen ze een beroep doen op ondersteuning van de sectoren binnen het Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

3.1.5 Afspraken met andere lokale onderwijsverstrekkers (criterium 7)

De Vlor richt zich voor de beoordeling van dit criterium op het akkoord van de scholengemeenschap dat bij het aanvraagdossier gevoegd moet zijn.

3.1.6 Afstemming binnen overlegforum (criterium 8)⁸

De opdracht van de overlegfora heeft betrekking op een brede context van onderwerpen over de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt maar met een expliciete focus op duale structuuronderdelen en aanloopstructuuronderdelen). Het organiseert structureel overleg rond en signaleert problemen bij:

1. de afstemming van het opleidingsaanbod op de mogelijkheden binnen de lokale arbeidsmarkt en tussen de verschillende aanbieders duaal leren;
2. het opzetten van al dan niet tijdelijke samenwerkingsverbanden tussen de verschillende betrokken partijen binnen duaal leren, met het oog op een versterking van de link tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt voor de leerling;
3. sensibilisering en mobilisering van de lokale arbeidsmarkt;
4. de bevordering van de vlotte overgang van leerlingen van onderwijs naar de arbeidsmarkt;
5. de analyse van de lokale arbeidsmarkt in functie van het huidige en toekomstige opleidingsaanbod, gebruik makende van de beschikbare gegevens.

Opnieuw gaf de Vlaamse Regering vorig jaar enkele scholen een negatieve beoordeling omdat er in hun dossier geen advies van het provinciaal overlegplatform bijgevoegd was. Dat is echter geen ontvankelijkheidscriterium en de Vlor vreest dat er op die manier mogelijk een extra adviesorgaan in het leven wordt geroepen zonder decretale basis. Daarnaast wijst hij erop dat dit criterium planlast veroorzaakt. De Vlor heeft vragen bij het nut van die extra procedure.

⁸ [Art.357/35 van de codex secundair onderwijs](#)

3.2 Bijkomende criteria en clusters

De Vlor werkt bij de beoordeling met een aantal bijkomende criteria. Als de aanvraag aan een van die criteria voldoet, geven wij een gunstig advies. Op die manier komen we tot zeven verschillende clusters:

- Heraanvraag
- Voorloper concordantie
- Studiecontinuïteit
- Vervolledigen leerlijn met OK2
- Verbreding domein
- Niet-duale variant
- Nieuwe of extra vestigingsplaats

Hieronder geven we bij elk criterium meer uitleg. Sommige aanvragen vallen onder meerdere clusters.

3.2.1 Cluster 1: Heraanvraag

Als een aanvraag al goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering, maar niet ingericht werd omdat in het daaropvolgende schooljaar geen leerlingen werden ingeschreven, adviseert de Vlor opnieuw gunstig. Het gaat hier om 2 heraanvragen (5.2.1).

Als een aanvraag in een vorige ronde afgekeurd werd door de Vlaamse Regering, zal de Vlor onderzoeken in welke mate de heraanvraag tegemoet komt aan de reden voor de afkeuring door nieuwe informatie of bijkomende acties. Hier gaat het om 6 heraanvragen (5.2.2).

3.2.2 Cluster 2: Voorloper concordantie

Het stelsel leren en werken zit in een proces waarbij het omgevormd wordt tot een systeem van duaal leren. Enkele scholen en centra willen voorlopen op de concordantiebeweging van 1 september 2024 of 2025. Op dat moment kunnen ze de programmatie automatisch inrichten door concordantie. Ze doen toch een programmatieaanvraag om op zeker te spelen en zo ook het volgende schooljaar de nodige continuïteit in de opleiding te bewaren voor hun doelgroep, nadat de programmatie in een lagere graad al geconcordeerd werd.

Als scholen of centra een programmatie indienen om die transitie vroegtijdig te bewerkstelligen, wordt de programmatie gunstig geadviseerd.

Het gaat om 31 aanvragen.

3.2.3 Cluster 3: Studiecontinuïteit

De Vlor geeft een gunstig advies aan alle programmatieaanvragen die een leerlijn van een lager naar een hoger leerjaar vervolledigen. We verwijzen hiervoor naar criterium 4 uit de regelgeving (zie hoger).

Het gaat hier over 110 aanvragen.

3.2.4 Cluster 4: Vervolledigen leerlijn met OK2

De Vlor geeft ook een gunstig advies aan alle programmatieaanvragen die een leerlijn vervolledigen, met name bij aanvragen van scholen die een opleiding in een studiegebied willen aanbieden op het niveau OK2, waarvan ze al een of meerdere opleidingen aanbieden in een hoger

leerjaar (OK3). Die aanvragen zorgen zo voor een duidelijke leerlijn naar de aansluitende opleiding(en) vanuit de lagere leerjaren.

Het gaat hier over 5 aanvragen.

3.2.5 Cluster 5: Verbreding domein

Sommige scholen willen het aanbod aan opleidingen binnen een bepaald studiedomein dat zij al aanbieden vergroten, om zo hun leerlingen meer keuzemogelijkheden te bieden. De meerderheid van de aanvragen binnen deze cluster gaan over de verbreding van een domein binnen de tweede en derde graad. In mindere mate zijn er aanvragen voor een verbreding van een domein voor specialisatiejaren: deze aanvragen vallen meestal onder cluster 3 (Studiecontinuïteit).

De Vlor hanteert hier een brede interpretatie van ‘domein’: we beschouwen het hele STEM-domein als één domein.

Het gaat hier over 48 aanvragen.

3.2.6 Cluster 6: Niet-duale variant

De Vlor adviseert aanvragen gunstig van aanbieders die al de niet-duale variant aanbieden van het structuuronderdeel waarvan ze de duale variant aanvragen. De expertise, ervaring en de infrastructuur voor die opleiding zijn immers al aanwezig (cfr. Criterium 5 Materiële infrastructuur), net zoals samenwerking met de lokale arbeidsmarktactoren en het bedrijfsleven (cfr. Criterium 6). De onderwijsverstrekkers stelden in een nota op het Vlaams Partnerschap Duaal Leren al voor om programmering van de duale structuuronderdelen af te schaffen voor scholen die al een onderwijsbevoegdheid hebben voor de niet-duale variant:

“Dat maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op veranderingen in leerlingenpopulatie, beschikbaarheid van leerwerkplekken, economische conjunctuur etc. en zou de planlast verminderen. Daarmee zou dezelfde logica gevolgd worden als in het volwassenenonderwijs waar de CVO’s kunnen kiezen welke leerweg ze organiseren zodra ze de onderwijsbevoegdheid voor een bepaalde opleiding hebben. Daarnaast moet het mogelijk blijven om via een programmeringsprocedure duale opleidingen aan te vragen voor die scholen die de onderwijsbevoegdheid nog niet hebben.”

De 54 aanvragen voor de duale variant van niet-duale structuuronderdelen krijgen van de Vlor een positief advies.

3.2.7 Cluster 7: Nieuwe of extra vestigingsplaats

Bij duaal leren is het aanbod gekoppeld aan een vestigingsplaats. Dit was bij het aanbod van dbso vroeger niet het geval. Verschillende scholen, vooral centra leren en werken en Syntra, willen een bestaand aanbod van één vestigingsplaats **ook inrichten op een tweede of derde vestigingsplaats**. In theorie is dit dus een nieuw domein voor vestigingsplaats 2 maar uiteraard hebben deze onderwijsverstrekkers al heel wat expertise opgebouwd op vestigingsplaats 1 en zetten ze deze ook in voor vestigingsplaats 2, vaak met dezelfde leerkrachten.

Daarnaast zijn er onderwijsverstrekkers die hun huidige duale aanbod willen **verplaatsen** naar een andere vestigingsplaats en daarom een nieuwe programmeringsaanvraag moeten doen.

Gezien de nodige ervaring en expertise in deze gevallen steeds aanwezig is, geeft de Vlor die aanvragen altijd een gunstig advies als uit de omgevingsanalyse blijkt dat het nieuwe aanbod niet

overlapt met een bestaande opleiding van een andere onderwijsverstrekker⁹ op die vestigingsplaats.

We herhalen de vraag om de procedure voor het uitbreiden of verplaatsen van het bestaande aanbod naar een andere vestigingsplaats te vereenvoudigen en zo de administratieve last voor de aanbieders te beperken.

Voor deze cluster gaat het over 14 aanvragen.

De Vlor hanteert het geheel van de bovenstaande criteria bij de beoordeling van de aanvragen. Alle aanvragen die de Vlor volgens een of meer van bovenstaande criteria gunstig adviseert, worden niet verder gemotiveerd. De adviezen die extra duiding vragen, komen in deel 5 aan bod.

Hierna volgt het concrete advies per dossier. Dat wordt niet gepubliceerd op de website van de Vlor.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Saskia Lieveyns
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

Bronnen

[Omzendbrief SO 61 van 05 februari 1999. Programmatie in het voltijds gewoon secundair onderwijs en in het stelsel leren en werken op 1 september 2022, § 3 en 4. 11 juni 2021.](#)

[Codex secundair onderwijs](#). 17december 2010.

⁹ Tenzij die andere aanbieder de keuzevrijheid van ouders en leerlingen moet garanderen.